

ЗМІСТ ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМАХ ГАЛУЗЕВИХ ВНЗ

Н.М. Терентьєва, Л.Є. Шестерова

Харківська державна академія фізичної культури

Освіту на сучасному етапі передбачається перетворити під європейський стандарт кредитно-модульної системи. Відомо, за євростандартом кредит включає 54 години, за російською пропозицією — 36 годин. І в першому, і в другому варіанті на самостійну роботу відводиться від 50 до 75 відсотків від загального курсу дисципліни.

Викладачами кафедри ТМФВ нашого вузу була обговорена проблема переходу на кредитно-модульну систему навчання. Всі одностайно схилилися до думки про те, що академічні заняття дають значно більший ефект, ніж самостійні, навіть підкріплені достатньою кількістю методичної літератури. На нашу думку викладання в вузі повинно йти за загальноприйнятою схемою: професор (доцент) — асистент — практика. В цьому випадку теоретичні знання лекційного матеріалу уточнюються на семінарських та методичних заняттях, а потім реалізуються на практиці. Така схема, не тільки дозволяє дати знання, але й дає змогу отримати зворотну інформацію про вивчення матеріалу.

Маючи в сучасному навчальному плані підготовки бакалавра-спеціаліста на загальний курс ТМФВ 108 годин, ми спробували проаналізувати необхідну кількість годин для фахівців різних освітніх кваліфікаційних рівнів.

Так, молодший спеціаліст, місцем влаштування якого можуть бути такі установи як: дитячий садок, початкова школа, ЖЕК, виробництво та ін., повинен володіти достатніми знаннями з наступних тем загальних основ ТМФВ: предмет ТМФВ (4 години лекцій та 4 години практичних); система фізичного виховання (4 години лекцій та 4 години практичних); засоби фізичного виховання (4 години лекцій та 4 години практичних); розвиток фізичних якостей (8 годин лекцій та 8 годин практичних); навчання рухам (8 годин лекцій та 8 годин практичних), що в сумі складає 56 аудиторних годин. При цьому слід вважати, що курс підготовки молодшого спеціаліста передбачає крім ТМФВ, практичні та методичні заняття з легкої атлетики, гімнастики, ігрових та інших видів вправ, тому розділ теорії та методики фізичного виховання різних верств населення повинен включати, на наш погляд, наступні теми: фізичне виховання в дошкільному віці — 20 годин з практичними заняттями вищевказаних вправ; фізичне виховання в молодшому шкільному віці — 20 годин; фізичне виховання в середньому шкільному віці — 20 годин; оздоровчі форми роботи — 10 годин, що в сумі складає 70 годин.

Бакалавр, де місцем роботи припускається середня загальноосвітня школа, система професійно-технічної освіти, групи «Здоров'я», ЖЕКи, виробництво та ін., повинен мати той же курс загальних основ ТМФВ (56 годин), але в той же час на розділ ТМФВ різних верств населення, на наш погляд, слід включити специфіку методики фізичного виховання в середніх класах загальноосвітньої школи — 8 годин, в старших класах — 8 годин, в системі ПТУ — 8 годин, оздоровчі форми фізичного виховання — 10 годин, що в сумі складає 34 години.

Спеціаліст, місцем майбутньої роботи якого може бути середня загальноосвітня школа, система ПТУ, середні спеціальні навчальні заклади, вищі навчальні заклади, армія та ін., повинен мати той же обсяг годин на вивчення загальних основ ТМФВ, що і попередні рівні, змісту є такі теми: ТМФВ в середніх спеціальних навчальних закладах — 10 годин, в вузах — 10 годин, в армії — 6 годин, що в сумі складає 26 годин.

Рівень магістра передбачає основним місцем роботи, на наш погляд, вищий навчальний заклад. Вважаємо, що загальні положення курсу ТМФВ на цьому рівні читати знову недоцільно, а в розділі ТМФВ різних верств населення особливу увагу слід приділити змісту фізичного виховання в різних відділеннях вузу. В основному відділенні поглибити знання про організацію та методику проведення занять — 10 годин; в спортивному відділенні — 16 годин; в спеціальному відділенні — 16 годин, що в сумі складає 42 години.

У аспірантів також має бути відсутнім розділ загальних положень ТМФВ, другий розділ повинен змістовувати поглиблені знання науково-дослідної роботи в ТМФВ — 34 години, а також характеристику різних положень ТМФВ за думкою провідних фахівців.

На жаль, на сучасному етапі кафедри не можуть якісно і повно забезпечити студентів науково-методичною літературою, призначеною для виконання великого обсягу самостійної роботи. Тому вважаємо дуже важливим при навчанні студентів підвищити питому вагу академічних занять.

Висновки

1. Слід твердо визначитися: за яким варіантом кредитно-модульної системи необхідно планувати курс ТМФВ (європейським чи російським).
2. Розширити курс ТМФВ як основоположної дисципліни навчального плану (за загальною кількістю годин).

3. Розглянути питання щодо більш питомої ваги академічних занять порівняльно з самостійною роботою в кожному кредиті.

4. Внести пропозиції до адміністрації вузів щодо забезпечення друку та закупки методичних матеріалів для самостійної роботи студентів за умови їх написання викладачами кафедри ТМФВ.

МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ «ПОЧАТКОВЕ НАВЧАННЯ» ДО ПРОВЕДЕННЯ РОБОТИ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В МОЛОДШИХ КЛАСАХ

В.І. Мірошніченко, Т.В. Ніжевська

Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди

На сьогоднішній день, згідно діючої програми «Основи здоров'я і фізична культура», загальноосвітня школа перейшла на триразове проведення уроків фізичної культури на тиждень [1].

Якщо взяти до уваги, то в більшості шкіл м. Харкова, а особливо в густонаселених районах міста, в кожній школі нараховується більше 30 класів-комплектів. Це становить, що найменше, 90 уроків фізичної культури на тиждень, а пропускна спроможність спортивної зали — 36 годин. З низки причин, в першу чергу фінансового характеру, а саме: невелика заробітна платня вчителя, практично відсутня доплата за організацію та проведення позакласної роботи, недостатнє виділення коштів з боку держави на придбання необхідного інвентарю та обладнання для забезпечення навчально-виховного процесу, який повинен відповідати сучасним вимогам, відзначається відтік із ЗОШ не тільки кваліфікованих вчителів, а і небажання студентів випускників факультету фізичної культури працювати за обраним фахом.

В цій ситуації основне навантаження в проведенні навчальної та фізкультурно-оздоровчої роботи в початкових класах покладається на вчителя-класовода. Від його методичної та практичної підготовки залежить фізичний розвиток та майбутнє здоров'я нації, а негативні наслідки цієї роботи загрожують національній безпеці держави.

Підготовка вчителя молодших класів до проведення уроків фізичної культури здійснюється при вивченні курсу «Методика фізичного виховання з основами теорії» (МФВОТ). З відомих причин на протязі останніх років зменшується об'єм аудиторних занять та збільшується питома вага годин на самостійну роботу. Так, в попередньому «Навчальному плані» на вивчення вищезгаданого курсу відводилось 70 годин

аудиторних занять, з яких 40 годин складали лабораторно-практичні. В існуючому плані всього залишилось 54 години, з яких 30 — аудиторних, а на лабораторно-практичні заняття з цих годин відведено 14. Як казав відомий класик, щоб навчитись плавати, треба лізти у воду. Інакше кажучи, щоб майбутні вчителі початкових класів могли реалізувати основні завдання фізичного виховання школярів, вони повинні бути залучені до проведення занять практично. Це змусило нас докорінно переглянути робочі програми курсу та організацію навчального процесу на семінарських та лабораторно-практичних заняттях. Враховуючи, що майже 30% часу виділяється на самостійну роботу студентів, ми поставили перед собою таку мету: розробити систему завдань, що виносяться на самостійну роботу студентів, а також форми контролю за нею.

Так, тема 1 передбачає розробку та написання студентами тез на ознайомлення учнів молодших класів з теоретико-методичними знаннями згідно програми «Основи здоров'я і фізична культура». На семінарських та лабораторно-практичних заняттях ми виділяємо до 5 хвилин на виступи (повідомлення) для розкриття цих питань.

За темою 2 студенти добирають та обґрунтовують засоби для формування постави, профілактики плоскостопості, загартування, техніки дихання при виконанні фізичних вправ, складають режим дня молодшого школяра та вимоги до раціону його харчування. Все це знаходить відображення в написаних рефератах.

За темою 3 студенти вивчають теоретичні засади навчання в фізичному вихованні, а також методику навчання стройовим і порядковим вправам, різновидам ходьби, бігу і стрибків, ЗРВ на місці і в русі, гімнастичним вправам [2, 6, 8]. Контроль за вивченням цієї теми здійснюється на семінарських та лабораторно-практичних заняттях, співбесідах.